

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐ - ๑๑/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๕๙/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๗๖/๒๕๕๖

วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๗

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคไทยพอเพียง (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่ และหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งให้พรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการพรรคการเมือง การเงิน และการสนับสนุนพรรคการเมือง เพื่อให้การดำเนินกิจการพรรคการเมืองเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้า

พรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน และพรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อครบระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใด ยังไม่ได้รายงานให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น ส่วนมาตรา ๘๒ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นตามมาตรา ๘๓ และห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไปตามมาตรา ๘๗ ส่วนการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคนั้น มาตรา ๘๘ บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ประเด็นเบื้องต้นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องทั้งสองผู้ร้องโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง กรณีจึงขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ ข้อ ๔ ศาลทั้งหลาย คงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษารรคดีตามบทกฎหมาย และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และข้อ ๕ องค์กระอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และต่อมาประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ ข้อ ๒ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ มีการประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และวรรคสอง บัญญัติให้การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทั้งสองนี้ต่อไปได้

ประเด็นพิจารณาว่ามีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ หรือไม่ ซึ่งมีประเด็นพิจารณา ๒ กรณี คือ

กรณีหนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องมีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๑๒๓ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการพิจารณาการพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือกลับคืนจากบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เนื่องจากไม่มีผู้มารับภายในกำหนด ต่อมาเจ้าหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้องมารับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว ๗๑๗ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ให้ผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือกลับคืนจากบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากไม่มีผู้มารับภายในกำหนด ผู้ร้องจึงมอบหมายให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร นำส่งหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/๑๔๓๘๓ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ เพื่อแจ้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรครับรองความถูกต้อง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครได้นำส่งหนังสือไปยังที่อยู่ของนายจรัส อินทุมาร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๑๐๖/๕๕๐ ถนนเคหะร่มเกล้า แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร แต่ไม่มีผู้รับหรือไม่มีบุคคลอื่นใดที่บรรลุนิติภาวะที่อยู่ในสถานทีนั้นจึงปิดหนังสือไว้โดยมีดาบตำรวจ นรินทร์ อยู่สุข เจ้าพนักงานตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลร่มเกล้า ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่เป็นพยานตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๐ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องมิได้รายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ เป็นมาตรการบังคับให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาแล้วแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี การที่ผู้ถูกร้องมิได้รายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีดังกล่าวจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

กรณีที่สอง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยผู้ร้องอนุมัติแผนการดำเนินงานของพรรคผู้ถูกร้องประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๙ โครงการ เป็นเงิน ๗๖๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนหกหมื่นบาทถ้วน) และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออเงินให้แก่พรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๓๘๒,๕๐๐ บาท (สามแสนแปดหมื่นสองพันห้าร้อยบาทถ้วน) และเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๓๒๙,๕๐๐ บาท (สามแสนสองหมื่นเก้าพันห้าร้อยบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๑๒,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนหนึ่งหมื่นสองพันบาทถ้วน) หลักฐานปรากฏตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝกพ.)/๒๑๓๕ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ และสำเนาสมุดคู่ฝากบัญชีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ธนาคารกรุงไทย สาขาถนนเคหะร่มเกล้า บัญชีเลขที่ ๔๕๘-๐-๑๔๘๖๒-๒ ของพรรคผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องได้คืนเงินโครงการที่ไม่ได้ดำเนินการ ๑ โครงการ เป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นแปดพันบาทถ้วน) ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๔๐๒/ว ๑๙๖ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แจ้งให้พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อผู้ร้องภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ พรรคผู้ถูกร้องได้ส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน และสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินตามโครงการต่อผู้ร้องตามที่ได้ดำเนินงานตามโครงการ จำนวน ๘ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๐๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันบาทถ้วน) ตามหนังสือพรรคไทยพอเพียง ที่ พิเศษ/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ (ที่ถูกต้องคือ พ.ศ. ๒๕๕๖)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบรายงานและเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินของพรรคผู้ถูกร้องพบว่า การใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงาน และแผนการดำเนินงานประจำปี ๒๕๕๕ ที่ได้รับอนุมัติและมีการใช้เอกสารปลอม ส่งเอกสารไม่ครบถ้วนถูกต้องตามความเป็นจริง

มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญและแก้ไขตัวเลข เช่น แก้ไขวันเดือนปี แก้ไขจำนวนเงิน ในใบสำคัญรับเงิน เป็นต้น ผู้ร้องจึงมีคำสั่งที่ ๑๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคไทยพอเพียง ประจำปี ๒๕๕๕ ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ๑) แผนค่าเช่าสถานที่จัดประชุมใหญ่ พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินค่าเช่าสถานที่จัดประชุมตามความเป็นจริง แต่ได้จัดส่งสัญญาเช่าและใบสำคัญรับเงินค่าเช่าอาคารสถานที่ที่จัดประชุมใหญ่ ฉบับลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นสองพันบาทถ้วน) อันเป็นเท็จ เป็นการปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม ๒) แผนค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่ นางมะसारอ ซา เป็นผู้รับเงินค่าพาหนะและค่าจ้างรับ - ส่งสมาชิก ตามใบสำคัญรับเงิน ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท (สองหมื่นห้าพันบาทถ้วน) แต่ยังไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้รับเงินได้ เนื่องจากนางมะसारอ ซา เดินทางไปประกอบอาชีพที่ประเทศมาเลเซีย ไม่มีกำหนดกลับแน่นอนและไม่สามารถติดต่อได้ ๓) แผนค่าจ้างบุคลากรของสำนักงานใหญ่ พรรคการเมือง ๒๕๕๕ ผลการตรวจสอบปรากฏว่า นางสาวอวยพร ศรีนิยม และนายวิฑูรย์ ชันจรี ไม่เคยทำสัญญาจ้างและไม่เคยได้รับค่าจ้างจากพรรคไทยพอเพียง การจัดส่งเอกสารการจ้างบุคลากร และการจ่ายเงินไม่ตรงตามความเป็นจริง เป็นการจัดส่งเอกสารอันเป็นเท็จ ปลอมและใช้เอกสารปลอม ๔) แผนค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสัมมนาของพรรคการเมือง พรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารประกอบการจัดอบรมไม่ครบถ้วนจากการสุ่มตรวจรายชื่อบางส่วนของผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาตามจังหวัดที่ปรากฏ ในคำสั่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๑๕๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ปรากฏว่า ไม่ใช่ลายมือชื่อของผู้มีรายชื่อเข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้รับเงินค่าพาหนะ ไม่เคยได้รับค่าพาหนะจากพรรคผู้ถูกร้องบางรายเคยเป็นสมาชิกพรรคในปี ๒๕๕๓ เข้าร่วมประชุมและเซ็นชื่อไว้ ในปี ๒๕๕๓ หลังจากปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ ไม่ได้ติดต่อพรรคและไม่ได้ร่วมกิจกรรมกับพรรค อีกทั้งไม่ได้เข้าร่วมประชุมหรืออบรมที่ทางพรรคจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่อย่างไร

ผู้ร้องจึงมีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๙๒๗๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ แจ้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องชี้แจง ส่งเอกสารประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติมและส่งเงินคืนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือกลับคืนจากบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากไม่มีผู้มารับภายในกำหนด ต่อมาได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๓๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง และส่งเอกสารเพิ่มเติมหรือส่งเงินค้ำหากไม่สามารถดำเนินการจัดส่งเอกสารหลักฐานหรือข้อมูล ประกอบการชี้แจงได้ แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือกลับคืนจากบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ เนื่องจากไม่มีผู้มารับภายในกำหนด และในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและสมาชิกพรรคอีก ๓ คน มาที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ไม่ยอมรับเอกสารของผู้ร้องที่เคยส่งไปให้ทางไปรษณีย์แต่อย่างใด

ผู้ร้องได้ส่งหนังสือให้พรรคผู้ถูกร้องเพื่อให้รับทราบและเปิดโอกาสให้ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานอีกครั้ง และมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครนำส่งหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๑๑๓๙ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เพื่อแจ้งสิทธิและหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้อง ไปยังที่อยู่ของนายจรัส อินทุมาร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ณ บ้านเลขที่ ๑๐๖/๕๕๐ ถนนเคหะร่มเกล้า แขวงคลองสองต้นนุ่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำกรุงเทพมหานคร ได้นำส่งหนังสือแจ้งสิทธิและหน้าที่ของพรรคผู้ถูกร้อง ณ สถานที่ดังกล่าว แต่ไม่พบหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และไม่มีบุคคลอื่นใดที่บรรลุนิติภาวะที่อยู่ในสถานที่นั้นยอมรับ จึงปิดหนังสือไว้โดยมีดาบตำรวจ นรินทร์ อยู่สุข เจ้าพนักงานตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลร่มเกล้า ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่เป็นพยานตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๗๐ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนด ผู้ถูกร้องมิได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘๒ กรณีจึงมีเหตุให้ ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ หัวหน้าพรรคและกรรมการ บริหารพรรคต้องถูกตัดสิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วม ในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้น ต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ซึ่งบุคคลผู้อยู่ในบังคับมาตรา ๙๗ ได้แก่ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคและข้อบังคับพรรค ฉบับลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

ส่วนกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำอันฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๘๒ แล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไข การกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการ บริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ ซึ่งหัวหน้าพรรคหรือ กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่อยู่ในบังคับบทบัญญัตินี้ได้แก่ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค และข้อบังคับพรรค ฉบับลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า ให้ยุบพรรคไทยพอเพียง ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศ

นายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคและข้อบังคับพรรคไทยพอเพียง ฉบับลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ